

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ Т СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

СИЛАБУС
курсова робота
ЕКОНОМІКА КУЛЬТУРИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
МЕНЕДЖМЕНТ КУЛЬТУРИ

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	028 Менеджмент соціокультурної діяльності

ХДАК, 2024

Силабус склав:

Гетьман Л., канд. екон. наук, доцент.

Мова навчання – українська.

Силабус затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 15 серпня 2024 р

Завідувач кафедри менеджменту культури

та соціальних технологій Геннадій АФЕНЧЕНКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології

та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від 26.08.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

Зміни до силабусу затверджені на засіданні кафедри

Протокол № 10 від 20 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності

 Анатолій ЩЕРБАНЬ

Зміни до силабусу затверджені на засіданні ради факультету культурології

та соціальних комунікацій

Протокол № 6 від 21.11.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5 135 год.	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Обов'язкова	
Курсова робота	Спеціальність: 028 Менеджмент соціокультурної діяльності	Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
		6-й	6-й
Вид контролю: диференційований залік			

ВСТУП

Важливим напрямом науково-дослідної роботи в межах навчального процесу є написання і захист курсових та кваліфікаційних робіт.

Курсова робота - це самостійне, навчально-наукове дослідження студента. У процесі написання роботи під керівництвом викладачів кафедри студенти опановують методи та набігають вміння проведення наукового дослідження.

Написання курсової роботи має допомогти формуванню творчого мислення студента, перевірити навички збирання, аналізу та інтерпретації джерел й літератури, вміння формулювати висновки та пропозиції.

Успішне проведення наукового дослідження та написання курсових робіт залежить від чіткого дотримання основних вимог, що ставляться до них. Ці вимоги стосуються насамперед наукового рівня робіт, її змісту, структури, форми викладу матеріалу, а також їх оформлення. Дотримання студентом усіх вимог до оформлення курсової роботи сприяє вихованню в нього належного стилю роботи, виховує вимогливість до себе, прищеплює певні навички до ведення наукового дослідження.

У відповідності до Освітньої програми в процесі написання курсової роботи формуються наступні компетентності та результати навчання:

Компетентності:

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ФК1. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.

ФК2. Здатність аналізувати економічні, екологічні, правові, політичні, соціологічні, технологічні аспекти формування ринку культури.

ФК3. Здатність визначати стратегічні пріоритети та аналізувати особливості місцевих, регіональних, національних та глобальних стратегій соціокультурного розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН2. Збирати та впорядковувати інформацію.

ПРН5. Оцінювати специфіку застосування принципів управління в соціокультурному менеджменті.

ПРН14. Оцінювати наслідки прийнятих організаційно- управлінських рішень.

ПРН18. Проявляти самостійність суджень та самокритичність у процесі дискусії.

ПРН19. Володіти інструментами фінансово-економічного забезпечення соціокультурної діяльності.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Перед початком виконання курсової роботи студент має ознайомитись з основними вимогами щодо написання курсових робіт. Крім цього кожен етап виконання курсової роботи має узгоджуватись з науковим керівником. Для раціонального використання часу при написанні курсової роботи слід дотримуватись такого алгоритму:

- вибір теми;
- визначення об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження;
- підбір, аналіз джерел та літератури з теми;
- складання попереднього плану;
- написання вступу;
- встановлення фактів та їх узгодження;
- формулювання висновків і рекомендацій;
- оформлення списку використаних джерел та додатків;
- написання основного тексту роботи;
- підготовка до захисту курсової роботи.

У сучасній методології прийнято виділяти такі етапи наукового дослідження:

1. Підготовчий етап.
2. Інформаційний етап.
3. Етап реконструкції.
4. Аналітичний етап.
5. Наративний етап.

Підготовчий етап розпочинається з вибору теми. Тему курсової роботи студенти обирають самостійно із запропонованого кафедрою переліку. Темі відповідають тематиці наукових досліджень кафедри. До остаточного затвердження тематики можливим є коригування теми відповідно до пропозицій студентів. Це дозволяє стимулювати творчий пошук та самостійність наукового дослідження.

Після визначення теми дослідження має бути обґрунтовано дослідницьке завдання. Тобто визначено об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є предметне поле дослідження, частина об'єктивної реальності, що вивчається. Предмет дослідження — це те, що безпосередньо буде досліджене у роботі. Таким чином, предмет дослідження є вужчим, ніж об'єкт.

Важливим під час формулювання проблеми є вивчення стану наукових розробок у цьому напрямі, у процесі якого слід розділити:

- 1) знання, що набули загального визнання наукової спільноти та перевірені на практиці;
- 2) питання, які є недостатньо розробленими і вимагають наукового обґрунтування;
- 3) невирішені питання, сформульовані у процесі теоретичного осмислення, запропоновані практикою або ті, що виникли під час вибору теми.

Такий підхід надає змогу з'ясувати зміст проблеми. Розробка структури проблеми передбачає виділення тем, розділів, питань, що будуть розглядатися.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом і шляхом його досягнення. Мета передбачає те, що слід зробити в ході дослідження. Конкретизація мети дослідження відбувається шляхом окреслення конкретних завдань (3-5).

Виконання завдань дослідження неможливе без ознайомлення з основними джерелами та літературою з теми курсової роботи. Після визначення теми та дослідницького завдання розпочинається інформаційний етап дослідження. Робота над курсовою роботою розпочинається з відділу каталогів та залу періодики.

Методика опрацювання літератури залежить від характеру досліджуваної проблеми та індивідуальних можливостей студента. Спочатку доцільно ознайомитися з основною літературою (підручники, монографії, теоретичні статті з обраної теми курсової роботи), потім – з нормативними документами.

Під час пошуків теоретичних джерел необхідно з'ясувати стан дослідження обраної теми сучасною наукою.

Зібраний матеріал потребує сортування і критичної оцінки. Починаючи дослідження варто познайомитись з найновішою літературою з даної теми. Новіші праці, як правило, є повнішими і точнішими. Також дослідження теми варто починати з узагальнюючих праць, які дозволять охопити проблемне поле дослідження, а відповідно більш чітко окреслити проблемні позиції, які потребують вирішення.

Проблема цитування та узагальнення займає важливе місце при роботі з джерелами. При виконанні дослівних виписок, які пізніше в тексті можуть стати цитатами, потрібно бути особливо обережними. Переписувати потрібно дослівно, включно з помилками і знаками пунктуації. Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне.

Цитування повинно здійснюватися відповідно до наступних формальних правил:

1. Цитата повинна бути дослівною.
2. Цитата не повинна бути надто довгою.
3. Вилучення певних фрагментів, яке дозволяє уникнути довгого цитування, позначається трикрапкою...;
5. Цитата повинна подаватися у лапках, а посилання на джерело цитати подаються у квадратних дужках - [], з вказанням номеру у списку літератури та сторінки;
6. Цитати, які є незавершеним реченням, граматично узгоджуються із авторським текстом.

Основна частина тексту курсової роботи це, як правило переказ. Це означає, що вже на етапі дослідження літератури студент починає писати текст

своєї праці. Слід прагнути передати думку автора як найближче до оригіналу з використанням власної лексики.

Для уникнення плагіату слід дотримуватись таких підходів: виділити основні ідеї, змінити структуру речень, використовувати синоніми або слова з подібним значенням, змінювати форми слів. При цьому наприкінці речень обов'язково мають бути посилання.

Узагальнення дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці.

Працюючи над роботою, слід пам'ятати, що однією з вимог до написання роботи є її самостійність та творчість. Робота перенасичена посиланнями, запозиченнями зі статей, підручників, монографій не може бути позитивно оціненою.

Курсова робота повинна бути написана літературною мовою. Курсова робота, в якій буде виявлено ознаки плагіату знімається з розгляду, а її авторові виставляється оцінка “незадовільно”. Студент пише нову курсову роботу на іншу тему.

Етап *реконструкції* передбачає встановлення фактів. Після опрацювання різноманітних джерел та літератури постає проблема виділення достовірних фактів. Факти - основа будь-якого дослідження і тому перевірка їхньої істинності (верифікація) невіддільна від роботи із довідковим апаратом. Важливо визначити, чи твердження походить із надійного джерела. Тому варто звернути увагу на репутацію джерела інформації, а також на компетентність її автора. Додатково звертаємо увагу на те, первинним чи вторинним є джерело, на яке посилається автор.

Аналітичний етап. Після встановлення істинності фактів постає питання осмислення та віднаходження зв'язків і залежностей між явищами і подіями. На цьому етапі створюється власне наукове знання. Дослідник намагається осмислити і співставити наявні в його розпорядженні факти, порівняти можливі трактування цих фактів, відстежити тенденції і закономірності. На цьому етапі студент найповніше реалізує своє право на власне розуміння феномену чи сюжету, які є темою курсової роботи.

Наративний етап. Написання і оформлення тексту курсової роботи. Курсова робота складається з таких частин:

1. Вступ.
2. Основна частина (поділяється на кілька розділів).
3. Висновки.
4. Список використаної літератури.
5. Додатки (у разі потреби).

Очікуваний обсяг тексту курсової роботи – 25-30 сторінок (без списку літератури та додатків).

Першим кроком написання курсової роботи є складання плану дослідження. При цьому найчастіше дослідники звертаються до хронологічного або предметного викладу матеріалу.

План курсової роботи обов'язково повинен бути погоджений з науковим керівником ще до початку роботи над її текстом.

Титульний аркуш є основним елементом будь-якої наукової роботи - курсової, кваліфікаційної тощо. З титульного аркуша починається нумерація сторінок, хоча номер сторінки на ньому не проставляється.

У курсових роботах зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, факультет, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про студента та наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту.

Зміст відповідає планові роботи, про який йшлося вище. Єдиною відмінністю є зазначення номерів сторінок. Вказується лише номер початкової сторінки пункту плану.

Вступ має за завдання - зорієнтувати читача у тематиці праці, представити тему роботи і дослідницьке завдання, пояснити, чим важливе або цікаве є звернення до конкретної теми, а також змалювати ширший історичний, суспільний чи інтелектуальний контекст, до якого належить явище що розглядається. Тому вступ має включати в себе такі компоненти: обґрунтування актуальності, визначення об'єкту та предмету дослідження, ступінь наукової розробки теми, мета дослідження, завдання дослідження, методи дослідження, структура роботи (вступ, кількість розділів, висновки, список джерел та літератури (кількість найменувань), загальна кількість сторінок в роботі). Рекомендований обсяг вступу - до 3 сторінок.

Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів. Завдання розділів основної частини - переконливо довести та проілюструвати головну думку автора. В основній частині автор послідовно та переконливо викладає факти, аргументи та докази, які він отримав опрацювавши відповідний масив джерел та літератури. Кожен розділ має починатись з передмови, де актуалізуються завдання дослідження, які будуть вирішені в цьому розділі. Наприкінці розділу потрібно сформулювати висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів.

Висновок має містити результати проведеного дослідження. В висновку зазначаються питання, які потребують подальшого дослідження, визначаються орієнтири на майбутнє. Дуже небажано в висновках викладати нові факти, ідеї та аргументи, які відсутні в основній частині роботи. Висновок - це нагода наголосити на тому, що вже було сказано в основній частині роботи. Дуже важливо, щоб висновки відповідали поставленим завданням. Обсяг висновків не повинен перевищувати 1-2 сторінки.

Наукове дослідження завершується **списком використаної літератури**. Ця структурна частина наукового дослідження має назву "Список джерел та літератури".

ЗАХИСТ РОБОТИ

1. Подання роботи до захисту. Курсові роботи подаються науковому керівникові у визначені ним терміни.
2. Захист роботи. Студент робить 5-7-ми хвилинний виступ і відповідає на запитання.
3. Критерії оцінки курсових робіт.

Робота, в якій зроблено власну оцінку джерел та літератури, використані різноманітні методи дослідження, запропоновано власне вирішення проблеми, викладені аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції може бути оцінена на “відмінно” (90-100 балів, А).

Робота, в якій зроблено власну оцінку джерел та літератури, самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, зроблені аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, але є помилки в оформленні роботи може бути оцінена на “добре” (82-89 балів, В).

Робота, в якій зроблено власну оцінку джерел та літератури, самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, але є проблеми з оформленням роботи, аргументацією висновків, може бути оцінена на “добре” (74-81 балів, С).

Робота, в якій самостійно підібраний та проаналізований значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, але відсутній аналіз джерел та літератури, допущенні помилки в оформленні роботи, може бути оцінена на “задовільно” (64-73 балів, D).

Курсова робота, в якій прореферовані опубліковані джерела і на їх основі розкрито тему допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж оцінкою “задовільно” (60-63 балів, E).

Курсова робота, в якій буде виявлено ознаки плагіату знімається з розгляду, а її авторів виставляється оцінка “незадовільно” (35-59 балів, FX).

Крім того не допускаються до захисту роботи, які не відповідають вимогам оформлення курсових робіт, а також роботи подані з порушенням термінів їх виконання.

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Економічні аспекти культурної політики України.
2. Державне фінансування української культури: пріоритети, проблеми, перспективи.
3. Моделі фінансування культури за кордоном.
4. Планування розвитку культури.
5. Менеджмент в культурній діяльності: особливості та перспективи розвитку.
6. Особливості маркетингу установ культури.
7. Міжнародне економічне співробітництво в галузі культури.
8. Економічний механізм охорони і використання культурної спадщини.
9. Економічна глобалізація і українська культура: перспективи та протиріччя.
10. Формування торгових марок на українському ринку культури.
11. Фандрайзинг як метод фінансування організацій культури.
12. Проблеми та перспективи розвитку українського ринку інтелектуальної власності.
13. Монополізація культурної діяльності як економічне явище.
14. Критерії економічної оцінки творів мистецтва.
15. Економічна оцінка і використання пам'яток культури.

16. Інвестиційна діяльність в сфері культури.
17. Розвиток українського художнього ринку.
18. Розвиток українського ринку шоу-програм.
19. Стратегічне партнерство бізнесу і культури.
20. Культурна діяльність як соціально відповідальний бізнес.
21. Мотиви і стимули працівників організацій культури і мистецтва.
22. Малі організації культури: роль і місце в економіці
23. Специфіка характеру праці в культурі.
24. Специфіка некомерційних організацій культури в Україні.
25. Відносини власності в культурі.
26. Державні програми культурного розвитку як інструмент реалізації культурної політики.
27. Фінансування культурних проектів.
28. Підприємницька діяльність в сфері культури.
29. Економічні форми державної підтримки культури і мистецтва в сучасних умовах.
30. Сучасні інформаційні технології і менеджмент у сфері культури.

Використана література:

1. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Ш 3 9 Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В.М. Шейко , Н.М. Кушнарєнко . — 6-те вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2008. 310 с.